

eglutė

1982
VASARIS

TURINYS

- 3 UŽ JŪRŲ MARIŲ, V. Nemunėlis
- 4 VYTURĖLIO KELIONĖ Į DANGŲ, P. Razminas
- 12 PINGVINAS CEPELINAS SKRENDA LĖKTUVU, Teta Audronė
- 17 GALVOSŪKIAI
- 20 AR ŽINAI?
- 22 KUR BĖGA ŠEŠUPĖ, Maironis
- 23 MAIRONIO VAIKYSTĖ, D. Lipčiūtė
- 30 MŪSŲ RIMTOS IR NERIMTOS EILĖS

PIEŠINIAI

1982 viršeliai — Dianos Kizlauskienės

Skyrių vinjetės — Zitės Sodeikienės

Kitos iliustracijos:

- N. Palubinskienės — 3
- J. Kiburo — 5, 6, 7, 8, 11, 29
- A. Skrupskelienės — 12, 13, 14, 15, 16
- A. Sruoginienės — 19, 26, 31
- A. Sutkuvienės — 21, 23
- V. Raulinaičio — 22
- J. Paukštienės — 24, 25, 27
- A. Baluko — 30, 31
- A. Trinkūno — 32

REDAKCIJA

Vyr. redaktorė — ses. O. Mikailaitė

Gautąją medžiagą „Eglutės“ redakciją taiso ir tvarko savo nuožiūra. Be redakcijos leidimo „Eglutėje“ spausdintų rašinių bei piešinių kitur prašome nespausdinti.

EGLUTĖ — vienintelis lietuviškas laikraštėlis vaikams išeivijoje. Leidžia ir spausdina Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserys, Putnam, Connecticut 06260. Administratorė — Dan-guolė Sadūnaitė. Prenumerata metams — \$7.00, vieno numerio kaina — \$0.75.

THE LITTLE FIR is a magazine for Lithuanian children. Published monthly except July and August by the Sisters of the Immaculate Conception. Published and printed at Im-maculate Conception Convent, Putnam, Connecticut 06260. Yearly subscription—\$7.00; single copy—\$0.75. Second class postage paid at Putnam, Connecticut 06260.

EGLUTĖ (THE LITTLE FIR) — (USPS 169-200)

Toli už jūrų marių
Tėvynė Lietuva, —
Toli, kai pagalvoju,
Net sukasi galva...

UŽ JŪRŲ MARIŲ

Vytė Nemunėlis

Užaugo ten mamytė
Lietuviškuos laukuos,
Kukavo jai gegutė,
Ir man ji užkukuos.

Tenai gyvena tėtė
Ant Nemuno krantų,
Tenai ir aš sugrįšiu,
Tenai sugrįžk ir tu!

VYTURĖLIO KELIONĖ Į DANGŲ

Pranas Razminas

Baigusi namų ruošą, mano mama mėgo skaityti ir piešti.

Skaitė įvairias knygas, bet piešė daugiausia paukščiukus. Vieną kartą, aš ėmiau ir paklausiau:

— Kodėl tu, mamyte, vis tuos žvirbliukus?

— Ne žvirbliukai čia, Danguole.

— O, kas?

— Vyturiai, — sakė mama.

— Tai tie vyturiai labai panašūs į žvirblius, nenusi-leidau aš.

— Gaila, kad tu, Danguole, jų niekada nematei . . .

— Kodėl, mamyte, gaila?

— Dėl to, kad jie labai įdomūs.

— Įdomūs?

— Jie, Danguole, labai gražiai ir ilgai gieda. Bet gieda tik tada, kai pakyla labai, labai aukštai.

Tą dieną apie vyturius su mama daugiau nekalbėjau. Aš skubėjau į muzikos pamoką. Matot, aš čirpinau smuiku. Dėl to smuiko draugai mane ir svirpliu praminė.

Nepykau. Tegul sau!

Vieną dieną, mano mama buvo susimąsčiusi daugiau nei visada...

— Ką, mamyte, galvoji?

— Apie tėviškę, Danguole.

— Kodėl?

— Jau pavasaris. Rytais ten jau gieda vyturiai...

— Ir vėl vyturiai! — galvojau sau: — Kodėl? Kodėl vyturiai? Ar kada sužinosiu?...

Sužinojau. Atėjo diena, kai mama pravėrė duris į tą paslaptį.

Vieną rudens šeštadienį, kai už langų blaškėsi šalti vėjai, su mama kalbėjomės. Ji man pasakojo daug įvairių dalykų. Ne viską supratau, bet klausiausi ir bandžiau įsiminti.

Mudviem bekalbant, mama nutapė vyturį, prie kurio kojos buvo pririštas raštelis.

— Kas ten įrašyta? — paklausiau mamos.
— Įrašyta: "Vyturio kelionė į dangų", — atsakė mama, švelniai šypsodamasi.

— Ar tai pasaka?

— Ne, ne pasaka, bet paklausyk.

Mama pasakojo:

— Buvo 1940 metų pavasaris. Aš tada buvau kiek jaunesnė, nei dabar tu. Gyvenome savoje sodyboje. Vieną rytą šėlo audra. Po audros, mano tėtis išėjo pažiūrėti, kaip atrodo laukuose javai.

Taip įvyko, kad jis užtiko vyturėlio lizdą. Lizde buvo penki pūkuoti, geltonais snapais vyturėliai. Mano tėčiui, Danguole, buvo aišku, kad tie vyturėliai yra našlaičiai. Jis juos parnešė namo, padavė man ir pasakė:

— Augink ir globok juos.

Mama pasakojo toliau.

— Mamos pareigas aš ėjau gerai. Mažus vyturėlius mylėjau, prižiūrėjau, kad nebūtų alkani. Aš jiems ir lizdą padariau. Visai tokį, kaip jų gimtasis.

Paukščiukai augo. Pūkus pakeitė plunksnos. Jie užaugo sveikais ir stipriais vyturiais.

Vieną dieną lizdelis pasidarė permažas ir jie sutūpė ant jo krašto. Mačiau ir supratau, kad mano augintiniai nerimo... Tą dieną, kai mamos darželyje žydėjo visos gėlės, vyturiai pabandė sparnus... Plast, plast — ir jau padangėje...

Praėjo pora dienų. Vyturiai negrįžo. Bet trečią dieną jie už lango, ant lentelės ramiai lesė pabertas kruopas ir grūdus. Mes ir tą lentutę pavadinom "vyturine". Taip buvo iki rudens.

Rudenį, su kitais paukščiais, išskrido ir mano augintiniai į šiltesnę šalį. Žinojau, kad jų kelionė ilga ir sunki.

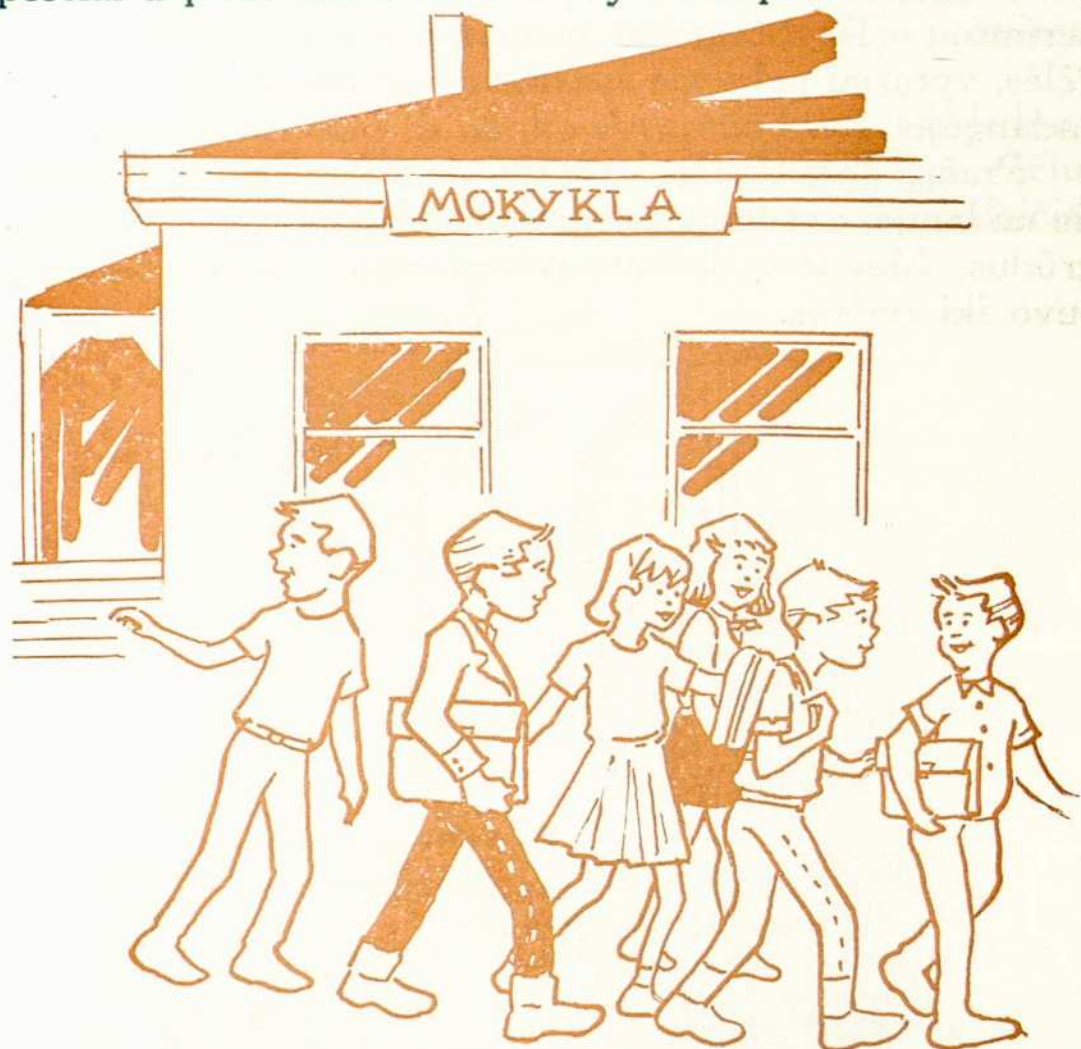
— Kažin, ar grįš? — sakė mano mama.

Man buvo labai įdomu. Aš nerimau.

— O, kaip buvo? Ar grįžo? — paklausiau.

Mama pasakojo:

— Žiemos malonumai, mokykla, draugai ir kitoki rūpesčiai užpildė mano dienas. Vyturius primiršau.

— Tikriausiai žuvo kelionėje, — nutariau aš. — Jie tokie maži! Nėra ko nė laukti!

Bet, grįžo. Vieną rytą išgirdau juos giedant, aukštai, aukštai. . . O kai grįžau iš mokyklos, ant vyturinės buvo du vyturiai.

— Mama! Mamyte! Vyturiai grįžo, — šaukiau visa gerkle.

— Tai gerai, — sakė ramiai mano mama. — Džiaukis, o ne rėk! Juk laukei?

— Mamyte, tik du.

— Tai nieko. Grįš ir kiti.

Aš niekada nesužinojau, ar visi grįžo. Aš tik žinojau, kad kiekvieną dieną pora vyturių kartu su kitais paukščiais ant vyturinės lesinėjo...

Vasara trumpa. Kaip laimė. Soduose sirpo obuoliai. Laukuose noko javai. Artėjo ruduo. Su šiuo rudeniu atėjo ir karas...

Vieną dieną, kai aš vyturius įviliojus į kambarėlį, vadinau visais gražiausiais vardais, pas mus atėjo mano močiutė.

Močiutė kalbėjo su mano mama. Girdėjau, kaip ji pasakė:

— Tegul Danguolė eina pas mus. Jei teks palikti namus, jums bus lengviau... Mes ją paglobosim.

Man rūpėjo vyturiai.

— Nesirūpink, — sakė mano mama. — Lesalo pilni laukai. Eik, Danguole, su močiute ir būk gera.

— Kada grįšiu? Ar rytoj?

— Gerai, Danguole, rytoj...

Naktį, pro miegą, girdėjau šunų lojimą ir automobilio ūžimą.

Kai nubudau, buvo diena. Seneliai triūsėsi darbuose. Tuoju metu prašyti močiutę, kad leistų namo.

— Gerai, — tarė močiutė. — Tik būk atsargi...

Namo tartum skriste parskridau.

— Mama! Mamyte! Aš jau namie!

Man neatsakė niekas.

— Kur tu, mama?

Ir vėl tylą. Man pasidarė baugu. Aš pasileidau atgal pas močiutę.

— Močiute, močiute, nėra tėvelių! Kur jie?

— Šią naktį, Danguole, daug žmonių išvežė. Ir tavo tėvelius, vaikeli, išvežė.

— Kur, močiute, kur?

— Toli... Į kalėjimus, į šaltus kraštus...

Man pasidarė ilgu ir graudu. Supratau, kad esu našlaitė...

Praėjo kelios dienos.

— Leisk, močiute, namo. Palesinsiu vyturiukus ir grįšiu. Leisk, močiute.

— Gerai, eik, — tarė senutė. — Bet būk atsargi. Jei matysi svetimus sodyboje, neik.

Bet, sodyba buvo tuščia. Nei žmonių, nei tėvelių, nei paukštukų...

Ant vyturinės pripyliau kruopų ir laukiau. Ir atsakrido, atplasnojo mano augintiniai.

Greit paėmiau popieriaus lapelį ir parašiau: "Dievuli, gražink man tėvelius".

Laišką siūlu pririšau prie vieno vyturėlio kojos. Prie to, kuris kiekvieną rytą kilo aukštai, aukštai.

Tada grįžau pas senelius.

Kitos dienos ryte prie mano lovos atėjo močiutė. Ji buvo linksmas.

— Laiminga esi . . . Laiminga, — kartojo ji.

— Kodėl močiute?

— Tavo tėveliai sugrįžo, Danguole. Tik . . . jie pasi-
slėpę. . . Ir tu, nė neprašyk — namo neisi.

— O kas gi palesins vyturius, močiute?

— Nesirūpink, — laukuose pilna maisto.

Aš nežinojau nė ką sakyti. Apkabinau močiutę ir
šnabždėjau:

— Vyturėlis, močiute, nunešė laišką. Vyturėlis . . .

— Kokį laišką? Kur? Kieno laišką?

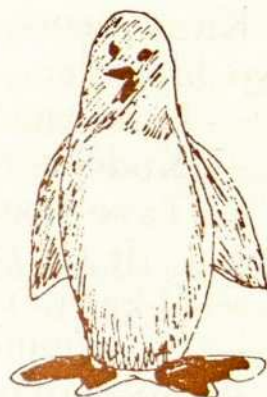
— Mano, močiute, laišką į dangų.

J. Kiburas '71

PINGVINAS CEPELINAS SKRENDA LĖKTUVU

Teta Audronė

Vieną dieną ponია Pingvinienė gavo laišką nuo savo sesutės ponios Šaltienės. Ji pašaukė Cepeliną — jis žaidė su Leduku ir Snaigyte.

— Cepelinai, čia laiškas nuo Tetos Šaltienės. Ji mus kviečia į svečius. Tavo pusbrolis Šaltukas ir jo dvynukė sesutė Baltytė švęs gimtadienį. Ar tu norėtum skristi pas juos?

Cepelinas iš džiaugsmo negalėjo nustot čirškėjęs.

— Taip, taip, jo, tikrai noriu! Niekad neskridau. Kada skrendam, ar dabar? Greitai, greitai skubėkim!

Jo mamytė nusišypsojo ir Cepelinui paaiškino:
– Pirma reikia užsisakyti bilietus ir susipakuoti lagaminus. Taip pat reikia važiuoti į žaislų krautuvę nupirkti dovanėlių Šaltukui ir Baltytei.

Tada ponio Pingvinienė paskambino į aerodromą, užsakė bilietus ir pradėjo pakuotis. Cepelinas padėjo. Jis pasiėmė savo pižamą, dantų šepetuką ir mėgstamiausią meškiuką.

Po to jie abu nuėjo į žaislų krautuvę. Cepelinas nupirko geltoną lenktyninę mašiną Šaltukui, o Baltytei knygutę apie gyvuliukus.

Namuose mamytė gražiai suvyniojo dovanas. Cepelinas žiūrėjo. Mamytė liepė Cepelinui eiti anksti miegoti, kad nebūtų pavargęs kelionėje.

Sekančią dieną, saulei tik patekėjus, Cepelinas su mamyte nuvažiavo į Pingvinų miesto aerodromą. Cepelinas šokinėjo iš džiaugsmo ir vos galėjo sulaukti, kol įsės į lėktuvą.

Mamytė atidavė lagaminus į bagažinę. Lėktuvų tarnautojas liepė eiti prie penktų vartų, nes lėktuvas jau ten jų laukė. Cepelinas su mamyte taip ir padarė. Juos sutiko lėktuvų palydovė ir, patikrinus bilietus, pasodino. Priminė, kad reikia prisisegti diržus, nes netrukus lėktuvas pakils.

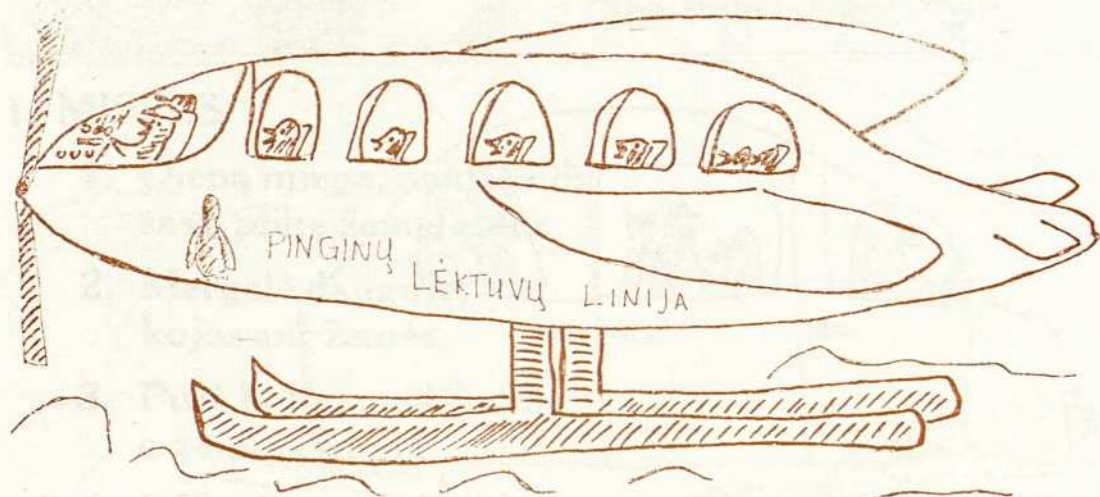

Kai visi pingvinai keleiviai susėdo ir prisisegė diržus, pilotas užvedė motorą. Lėktuvas pakilo virš debesų. Iš lėktuvo lango Cepelinui viskas atrodė labai maža.

Lėktuvo keleivių palydovė atnešė Cepelinui knygelį paskaityti. Ji taip pat jam padovanojo lakūno sparnus. Cepelinas mandagiai pasakė „Ačiū“.

Truputį vėliau, visiems keleiviams atnešė valgyti. Buvo žuvies sriubos, žuvinių blynų, o ant trečio — žuvinis napoleonas. Cepelinui taip viskas buvo skanu, kad nė trupiniuko nepaliko!

Už valandos palydovė pranešė keleiviams, kad lėktuvas artėja prie Ledynų miesto. Reikia vėl prisiegti diržus, nes lėktuvas netrukus leis. Ledynų miesto aerodrome lėktuvai nusileidžia jūroje.

Pingvinų lėktuvai turi slides vietoj ratukų, kad galėtų pakilti ir nusileisti ant vandens arba ant ledo. Cepelinui labai patiko, kai lėktuvas nusileisdamas sukėlė bangas.

— Tai smagu! — sušuko Cepelinas.

Aerodrome laukė Šalčių šeima.

— Labas, teta! Labas, dėde! Labas, Šaltukai ir Baltyte! — šaukė Cepelinas, lipdamas laiptukais iš lėktuvo. — Aš jums atvežiau dovanų! Kokį pyragą gimtadieniui turėsit? — dar prisiminęs pridėjo.

Abiems nulipus, Teta Šaltienė pasveikino:

— Labas, labas! Jūsų pasiilgom! Eime į bagažinę paimti lagaminus, tada galėsime daugiau pasikalbėti. Tiktariausiai išvargot kelionėje...

— Ne, ne, aš nepavargau, — tuojau atsakė Cepelinas.
— Labai smagu skristi!

Pasiėmę lagaminus, visi susėdo į motorines rogutes ir išvažiavo į Šalčių namus. Bepasakodamas apie kelionę lėktuvu, Cepelinas užmigo.

— Tai čia tas nepavargęs Cepelinas! — nusijuokė Teta.

Atvykę į Šalčių namus, teta ir mama paguldė pingvinukus poilsiui. O pačios atsisėdo išgerti karštos arbatos ir sugalvoti įdomių staigmenų gimtadienio šventei.

I. MĪSLĒS

1. Dieną miega, naktį budi,
savo plikę žemei rodo.
2. Mergelė danguje,
kojos ant žemės.
3. Pusė balta, pusė juoda,
o galai raudoni.
4. Kai mėlyna — juokias,
kai pilka — verkia.
5. Be rankų — baladoja,
be ugnies — liepsnoja.
6. Pati plati, pats dar platesnis,
viena duktė mato, kita nemato.

II. ATSPĖK!

Čia surašyti kelių gerai žinomų Maironio eilėraščių pavadinimai. Tik jų raidės yra sumaišytos. Ar gali juos atspėti ir teisingai parašyti?

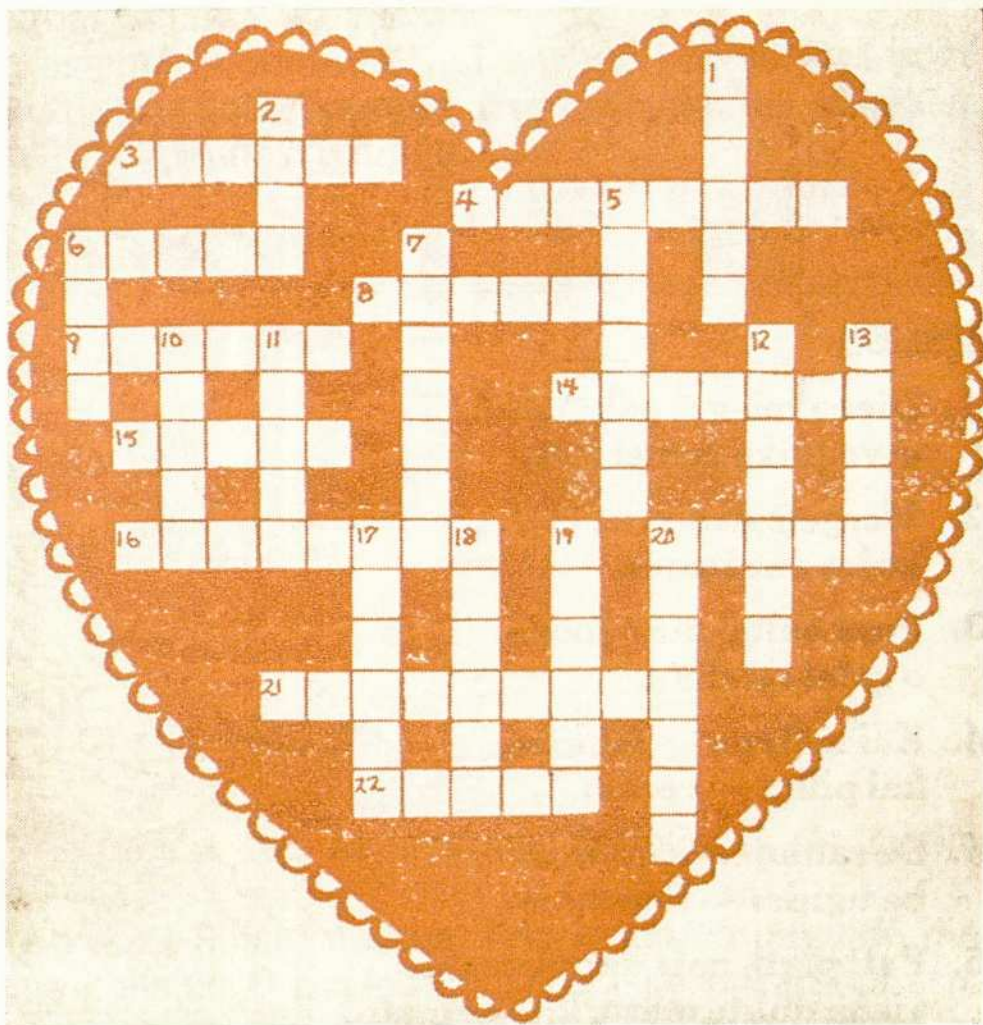
TIELAVU GINRAB

RUK ĖBAG PEŠUŠĖ

KRATŲ SILPI

TĖRŪJA RI TYKASTIS

III. ŠIRDIES KRYŽIAŽODIS

Skersai:

3. Lietuviais ir būt!
4. Labai mėgstamas tautinis šokis.
6. Neapsimoka plaukti prieš
8. Kas atvaizduojama šiame galvosūkyje?
9. Nukirsto medžio liekana.
14. Eiti pro šalį.
15. Ant akmenų ar medžio žievės augęs grybas.
16. Tegul saulė Lietuvos prašalina.
20. Taisyti prakiurusias kojines.
21. Vasario 14 d. yra šv. šventė.
22. Mano tėvelių duktė būtų mano

Žemyn:

1. Širdis yra simbolis.
2. Lietuviais esame mes
5. Nepriklausomybės šventė yra 16 d.
6. Eina paskui.
7. Mūsų Tėvynė.
10. Medžio ir mėnesio pavadinimas.
11. Šveicarijos kalnai.
12. Vardan tos Lietuvos težydi.
13. Maitintis.
17. Kas reikalinga plovimui ir skalbimui?
18. Jei maistas patinka, sakom, kad jis
19. Kas, rašo, duonos neprašo.
20. Žemdirbys.

IV. UŽDAVINIAI

KIEK AVIŲ?

Vienas piemuo buvo paklaustas, kiek jo bandoje avių. Piemuo atsakė:

— Jeigu aš turėčiau dar tiek, kiek turiu, ir dar pusę mano bandos, ir dar vieną ketvirtadalį jos, ir dar vieną avi, tai turėčiau visą šimtą.

Kiek tas piemuo ganė avių?

KIEK KIAUŠINIŲ?

Mergaitė nešėsi pintinėle su kiaušiniais. Keliu važiuo dviratininkas ir užkliuvo už pintinės. Pintinėle iškrito iš rankų, o kiaušiniai susikūlė.

Mergaitė ėmė verkti.

— Neverk, — sako dviratininkas. — Nupirksiu tau kitus kiaušinius. Kiek jų turėjai?

— Aš... aš pamiršau, — atsakė sumišusi mergaitė.

— Pagalvok, prisimink.

— Negaliu prisiminti. Žinau tik tiek: kai skaičiavau juos poromis — vienas liko be poros. Kai skaičiavau trejetais — irgi vienas atliko. Kai skaičiavau po keturis — taip pat vienas atliko, o kai skaičiavau penketais — nė vieno neliko.

— Na tai dabar žinau, kiek tu turėjai kiaušinių.

— O kiek? — paklausė mergaitė.

(Galvosūkių atsakymai psl. 32)

AR ŽINAI APIE MAIRONĮ?

Maironis — garsus lietuvių poetas ir kunigas. Jis yra vadinamas mūsų tautos dainiumi, nes parašė daugelį patriotinių eilėraščių. Jo eilėraščiai mėgstami ir deklamuojami bei dainuojami net ir dabar.

Maironio eilėraščiai buvo surinkti į knygą, “Pavasario balsai”, kuri buvo pirmą kartą išleista 1895 m. Šie eilėraščiai kalba apie meilę Lietuvai, apie jos gamtą, apie gilius žmogaus jausmus. Maironis rašė apie didingą Lietuvos praeitį ir apie skaudžią dabartį po rusų caro valdžia.

Mūsų didysis poetas pradėjo rašyti spaudos draudimo laikotarpyje. Jis tikėjo, kad Lietuva bus vėl laisva, ir savo viltis išreiškė per savo poeziją. Jis ragino lietuvius dirbti ir kovoti dėl Lietuvos laisvės. Todėl jis vadinamas Lietuvos atgimimo poetas. Nepriklausomoje Lietuvoje Maironis buvo garsus ir gerbiamas žmogus.

Maironio tikras vardas — Jonas Mačiulis. Jis gimė 1862 metais, mirė 1932 metais Kaune, kur tebėra jo kapas. Šiomet sueina 50 metų nuo jo mirties. Todėl jį ypatingai prisimename.

Šalia poezijos, Maironio didžiausia dovana lietuvių tautai buvo sugražinimas lietuvių kalbos į Kauno kunigų seminariją, kur jis buvo profesorius. Maironio dėka, Lietuva gavo daug gerų, lietuviškai mokančių kunigų.

AR ŽINAI LIETUVOS HIMNO ISTORIJA?

Lietuvos himnas, kurį dabar giedame, turi savo įdomią istoriją. Jis buvo išrinktas iš daugel kitų tam tikslui sukurtų himnų. Jau nuo 1880 m. tam tikromis progomis Seinų kunigų seminarijos klierikai pradėjo giedoti tautinį himną — rašytojo Adomo Mickevičiaus “Tėvyne Lietuva, tu kaip sveikata”. Šį himną Susivienijimo Lietuviškų Katalikiškų Draugijų seimo metu, 1888 m. Mahanoy City, Pennsylvania, po pamaldų pirmąkart sugiedojo. Nuo tada himnas paplito į kitas Amerikos kolonijas.

1893 m., kada buvo minima Simano Daukanto 100 metų gimimo sukaktis, buvo sugiedotas kitas himnas: “Lai gyvuoju mūsų tauta”, kurio žodžius parašė kun. Jonas Žilius (Jonyla).

1898 m. laikraštis “Tėvynės Sargas” paskelbė vysk. A. Barański “Tu Lietuva, tu mieliausia mūsų motinėle”, ragindamas jį laikyti mūsų himnu.

Kurį laiką šios dainos lenktyniavo Amerikos kolonijose. Vėliau Lietuvos himnu siūlė priimti “Dievas galybių su mumis” ir Maironio “Kur bėga Šešupė” su pabaiga “Neapleisk, Aukščiausias”. Ginčai kilo ir dėl Sauerveino “Lietuviais esame mes gimę”.

Tik 1905 m. pirmą kartą Vilniuje viešai buvo sugiedotas dabartinis himnas, V. Kudirkos “Lietuva, Tėvyne mūsų”. Nepriklausomos Lietuvos vyriausybė patvirtino šį himną 1918 m. ir ligi šiandien jis yra giedamas.

KUR BĖGA ŠEŠUPĖ

Maironis

Kur bėga Šešupė, kur Nemunas teka,
Tai mūsų tėvynė, graži Lietuva;
Čia broliai artojai lietuviškai šneka,
Čia skamba po kaimus Birutės daina.

Bėkit, bėkit mūsų upės į marias giliausias!
Ir skambėkit mūsų dainos po šalis plačiausias!

MAIRONIO VAIKYSTĖ

Šiuos pasakojimus surašė Danutė Lipčiūtė, Maironio sesers duktė

ĖRIUKAI

Senasis Antanas, vyresnysis Mačiulių bernas, linksmai nusidaužė aplipusias sniegu medines kurpes ir, skubesiaus nei paprastai žingsniais, įvirto kailiniuotas į trobą.

— Ėriukų turime!

To terekėjo! Nuo priekrosnies nusivertė ten besišildžiusi vaikų trejukė. Pranutė, Jonelis ir Marcytė išoko į kurpaites, užsimetė ką pagriebę ant sienos kabėjusių rūbų ir dūmė viesulu į tvartą. Jauniausioji sesytė Katrytė jau saldžiai miegojo.

— O jūs žvirbliai, — akis išsibadysit patamsy. Jau giliai sumetę, — vijosi juos mamytės žodžiai. Už durų griebė į glėbį speigas, kuris šį vakarą net tvoras poškino.

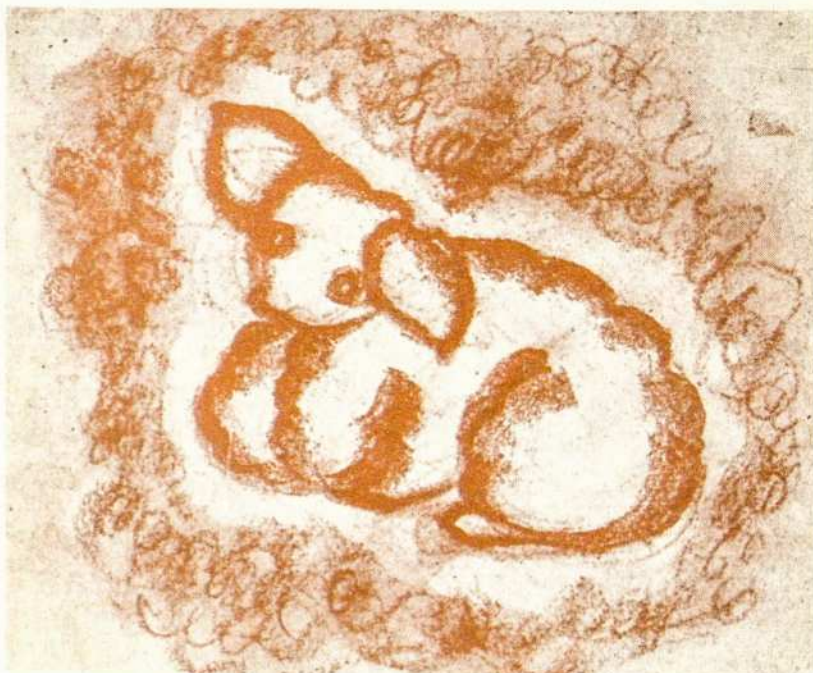
Niekai! Takelis į tvartą gražiai išmintas, žinomas. Liktarnos šviesa dar matyti judanti šalia skerdžiaus kailinių skverno.

Ėriukai! Vaikų akys žiba džiaugsmu. Avis guli. Laižo savo vaikelius ir bliauna.

— Dėde, kodėl avytė bliauna? — klausia Marcytė.

— Iš rūpesčio, vaikeli, iš rūpesčio...

— O gal iš džiaugsmo..., — nedrąsiai tęsia savo klausimą Marcytė.

— Iš džiaugsmo! Koks čia džiaugsmas. Paaugins paaugins gyvulėlį ir dės į puodą! Manai, kad gyvulys nesupranta, kur dingsta iš tvarto avys, kiaulės, net jautukai. Visus piktas žmogus sugrūda sau į pilvą, — piktai užbaigia senukas. Jis gyvulius labai mylėjo ir savo ganomų mėsos nevalgydavo.

— Niekas nesutepa žmogaus, kas įeina per burną, — rimtai pradėjo Jonelis.

— Et, jau nepamokslauk iš knygų. Dar nesi kunigas, — pasakė senukas skerdžius.

— Nesu, bet gal būsiu, — žibančiomis akytėmis atsakė Jonukas.

— Ei vaikai, imkit pintines, nešim ėriukus į trobą. Šaltis vis stiprėja, sušals, — išgirdo visi tėtės balsą.

— O kaip jų mama?

— Taigi, ir mamą gabensim kartu. Negi jūs, vaikeliai, juos per naktį čia glostysit ir savo švarkeliais užkloję laikysit...

Taip ir pargabeno visą šeimyną į šiltą trobos kampelį. Kiek džiaugsmo! Kaip tik buvo atliekamas guminis spenelis nuo Katrytės bonkutės. Ėriukai greitai su juo išmoko gerti pienelį. Avį gražino į tvartą. Ėriukai dar porą dienų namuose šildėsi.

ŽODYNĖLIS

Ėriukai — maži avinėliai

speigas — smarkus šaltis

liktarna — žibintas

skerdžius — suaugęs žmogus, kuris yra vyriausias piemuo, gyvulių bandos prižiūrėtojas.

skvernas — susegamo drabužio apatinis kampas

gūnia — medžiaga vežimo sėdynei arba arkliui apdengti

žandaras — specialios kariškai organizuotos policijos narys — veikė Lietuvoj ypač spaudos draudimo metu.

KELIONĖ PAS VYSKUPĄ VALANČIŲ

Jau kelinta diena Mačiulių kieme subruzdimas. Rengiamasi į tolimą kelionę. Į patį Kauną. Keliaus pas vyskupą Valančių su-tvirtinimo sakramento. Aleksandras Mačiulis veža savo ir kai-mynų vaikus.

Kelionei ruošiami arkliai vaišinami avižomis ir rūpestingai šukuojami. Jie blizga, lyg ką tik išsiritę iš kevalo kaštanai.

Jonelis su sesutėm stebi, kaip tėtis ir mama pakrauna veži-mą. Vežimo apačia ištiesta šiaudais ir gūnia išklota, kad vaikams būtų minkšta ir patogiu.

Kelionės išvakarėse, Jonukas su Marcyte, kaimynų ir aplin-kinių kaimų vaikai vis sukasi aplink Jonelio tėtį. Klausimams nėra galo.

— Dėde, kada išvažiuosime?

— Juk sakiau, kad tuoj po vidurnakčio.

— O kad bus tamsu ir nieko nematysim...

— Užsimerksim ir matysim...

— O kodėl vyskupas Valančius pas mus negali atvažiuoti?

Mūsų daug, o jis vienas? — klausia Marcytė, Jonuko sesuo.

— Rusai neleidžia važinėti, neleidžia teikti sutvirtinimo sakramento.

— O kodėl reikia jų klausyti? Jie ne savo žemėj. Jie negali mums įsakyti, — priduria kaimynų berniukas.

— Jų daug ir jie ginkluoti. Nereikia jų be reikalo pykinti. Pamažu su jais apsidirbsim, vaikai...

— Žinoma, apsidirbsim. Išauš ir mums laisvės rytas, — prabilo lig šiol tylėjęs Jonelis.

Katrytė dar maža. Ji nevažiuos. Ji trina akytes ir nubėga į namus. Pranutė bando savo jausmus išreikšti pirštų — nebylių kalba, bet šiandien niekas neturi laiko ir kantrybės ją stebėti, su ja gaišti.

Šešėliai ima ilgėti. Vežimas paruoštas. Ratų ašys išteptos. Ką manai? 77 kilometrai kelio! Praeis ir dvidešimt valandų bebildant.

— Dėde, o kaip bus, jei vilkai mus užpuls?

— Et, vilkai gerų vaikų neėda!

— O kaip jie žinos, kad mes geri, kąsnio neatsikandę?

— Kad kiekvienam ant kaktos parašyta... — juokauja Mačiulis.

— O naktį kaip matys vilkas, kas ten parašyta?

— Žiburį uždegsim...

Vilkai... Vaikai buvo girdėję įvairių atsitikimų. Ne sykį pačiam Aleksandrui Mačiuliui reikėjo nuo jų gelbėtis. Naktį važiuojant, galima nuo jų apsiginti metant iš vežimo uždegtą šiaudų pėdą. Ugnies vilkai bijo.

— Nebijokit, — ramina išsigandusius vaikus Jonelio tėtis, — Aukščiausias mumis rūpinasi. Ar ne sutvirtinimo sakramento važiuojam?

Ne kartą taip Aleksandras Mačiulis vežė vaikus pas vyskupą. Buvo drąsus ir sumanus, mokėjo rusų kalbą, žinojo, kaip su rusų žandais apsieiti.

— Na, vaikai, jei sutinkam žandarą, ar žinot, ką daryti?

— Taip dėde! Jei tik žandarą pamatom, tuoj gulam ant pilvų į vežimo dugną. Dėde mus apdengi audiniais ir mes tylim, kol imsit švilpauti...

— Tėte, — staiga sušnibžda Jonelis — raitelis atjoja...

Vaikai greit pasislepia, kaip buvo pamokyti. Žandaras prijojęs pasižiūri po vežimo būdą. O ten tik dailūs lietuviški audiniai marguoja.

— Kur visa tai veži? — klausia rusas.

— Į parodą, ar nežinai? Kaune garsi paroda.

— Kad ir garsi, bet negirdėjau!

Nestabdė, neklausinėjo. Kiek pavažiavęs, Aleksandras Mačiulis ima švilpauti. Vaikai, lyg sliekai iš po rąstų, išlenda. Viems juoko, nesulaikysi. Kitiems dar kailis nutirpęs. O kad taip čiaudyti užsinorėtum! Ką tada dėdė sakytų žandarams?

Ir štai jau Kaunas! Vaikams tiek daug neregėtų, negirdėtų dalykų.

— Ar mokat poterių, vaikai? — primena Mačiulis. — Nepadarykit mūsų kaimui gėdos pas vyskupą.

Vaikai žino, kad vyskupas labai geras, myli vaikus. Bet vis viena truputį ir prisibijo.

Jonelis labai jau puikiai visus poterus vyskupui Valančiui išpylė ir drąsiai į klausimus atsakinėjo.

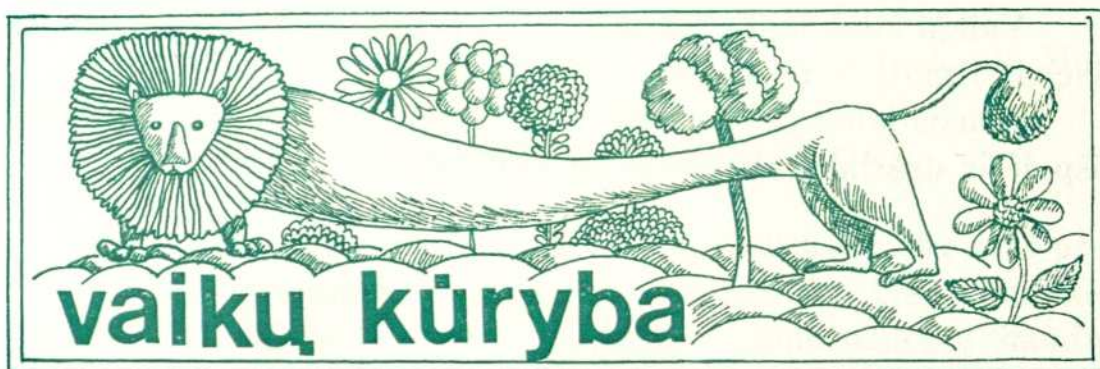
— Kuo būsi, kai užaugsi? — klausia jo vyskupas.

— Kunigu būsiu, — nė nemirktelėjęs atsako Jonelis.

— O vyskupu ar nenori būti?

Pasižiūrėjo tiesiai vyskupui Valančiui į akis Jonelis ir susimąstė.

Griždamas į namus, Mačiulis prisidėjo lietuviškų knygelių į vežimo dugną. Tarp jų buvo ir paties vyskupo parašyta "Vaikų knygelė". "Bus ir saviems vaikams ir kaimynams," patenkintas mąstė Jonelio tėtis.

MŪSŲ RIMTOS IR NERIMTOS EILĖS

EGLUTĖ

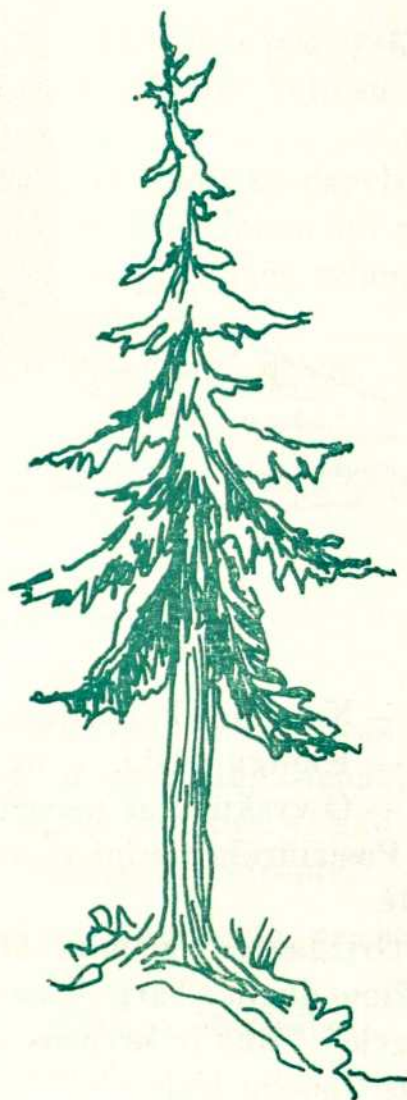
Kas tave, eglute,
Pasėjo miškely?
Sėj' mane vėjelis,
Jis nešė sėkleles...

Kas tave, eglute,
Maitino miškely?
Maitino žemelė,
Gaivino lietelis...

Kas tave, eglute,
Sušildė miškely?
Sušildė saulutė,
Linksmo paukšteliai...

Kas tave, eglute,
Nukirto miškely?
Nukirto tėvelis,
Papuošė vaikeliai...

*Sigitas Gudis, VII kl.
K. Donelaičio mokykla
Chicago, IL*

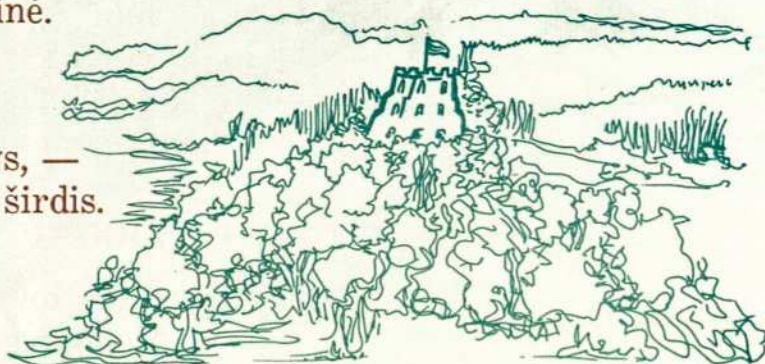
VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI

Graži mūsų Lietuva,
Graži josios vėliava;
Žmogus gyvent ten trokšta,
Bet, gaila, ji nėra laisva.

Seniau ji buvo laisva,
Nes mūsų kariai ją gynė, —
Ten plevėsavo vėliava,
Laiminga buvo gimtinė.

Ta brangioji diena
Buvo Vasario 16-ta,
Sugrižo iš karo karys, —
Ir džiaugės krūtinėj širdis.

*Gailė Sabaliauskaitė
K. Donelaičio mokykla
Chicago, IL*

LAUKAI

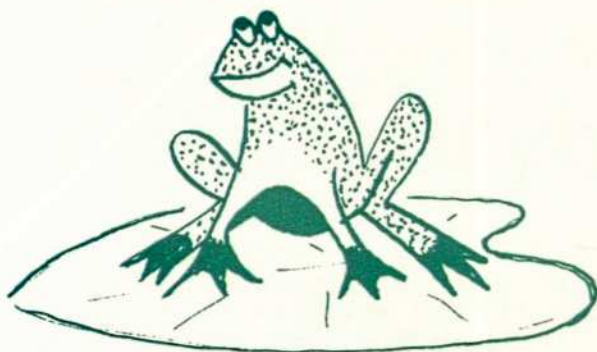
Laukai, lyguma —
Aš žiūriu su mama.
Atrodo labai gražu,
Kai žiūrime abu.

*Tauras Viesulas
Glenside, PA*

ŠIRDŽIŲ DIENA

Širdys gražios...
Močiutės myli vaikus,
Vaikai myli močiutes.
O rožė prisegta
prie jų krūtinės.

*Baltija Udrytė, 6 m.
Jackson, MI*

VARLĖ

Buvo varlė labai žalia,
Ji pasimetė dideliame miške —
Ji nukrito ant akmens
Ir pamatė daug vandens.

Atėjo storas vilkas —
Jis atrodė tamsiai pilkas.
Jis pasakė trumpą patarlę —
Ir surijo mažą varlę!

*Darius Stankūnas ir
Marius Marijošius
Neringos stovykla, VT*

ŽIOGAI

Ruda žolė, juodas dangus —
Mano draugas valgo žiogus!
Bet aš nevalgau jokių žiogų,
Nes žiūri į mane daug žmonių.

*Darius Stankūnas
Cos Cob, CT*

GALVOSOKIŲ ATSAKYMAI

I. MĮSLĖS: 1. mėnulis, 2. saulė ir spinduliai, 3. diena su saulėtekiu ir saulėlydžiu, 4. dangus, 5. griaustinis ir žaibas, 6. žemė, saulė, diena ir naktis.

II. Lietuva brangi, Kur bėga Šešupė, Trakų pilis, Jūratė ir Kąstytis.

III. KRYŽIAŽODIS: skersai — 3. turime, 4. kalvelis, 6. srovė, 8. širdis, 9. kelmas, 14. pra-eiti, 15. kerpė, 16. tamsumas, 20. adyti, 21. Valentino, 22. sesuo. Žemyn — 1. meilės, 2. gimę, 5. Vasario, 6. seka, 7. Lietuva, 10. liepa, 11. Alpės, 12. vienybė, 13. misti, 17. muilas, 18. skanus, 19. skaito, 20. artojas.

IV. Piemuo ganė 36 avis.

Mergaitė turėjo 25 kiaušinius — 25 dalinasi iš 5 be likučio.